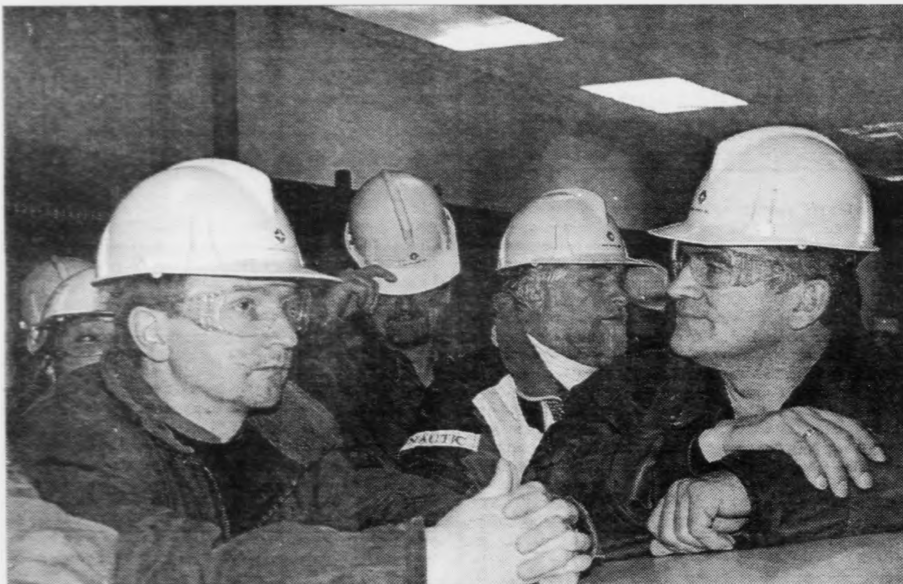

Eyðun Elttør, landsstýrismaður svarar Tórbirni Jacobsen, tingmanni:

Skilagott at kunna seg um oljuvinnu í øðrum londum

-Mær tykir tað vera rætt, at vit kunna okkum væl um, hvussu onnur hava skipað seg, tá oljuvinna hevur tikið seg upp. Higartil hava tað kanska serliga verið tey, sum beinleiðis hava við oljuumsiting at gera, sum hava kunnað seg um hesi viðurskifti. Eg haldi tað vera skilagott, at onnur, t.d. tey sum varða av mentan, fólkalívi, umhvørvi, samferðslukervi, vinnulívi í breiðari merking osfr. eisini kunna seg um, hvørja ávirkan ein komandi oljuvinna kann roknast at fáa á okkara samfelag segði Eyðun Elttør m.a. í svari sínum til spurningar frá Tórbirni Jacobsen, tingmanni um ferðina til Alaska hjá umboðum fyrri føroyskar myndugleikar

JAN MULLER

Millum munnligu spurningarnar, sum vóru settar til Eyðun Elttør, landsstýrsmann í oljumálum og hevði sambandi við ferð hjá umboðum fyrri Føroya Landsstýri og almennum embætismönnum til Alaska í september 1998. Tingamaðurin spurdi:

- 1) Hvat var endamálið við ferðini?
- 2) Hvørjir vóru luttakarnar á ferðini?
- 3) Hvør tók stig til ferðina?
- 4) Hvør rindaði fyrri ferðina?
- 5) Hvussu nógv kostaði ferðin tilsamans og fyrri hvønn einstakling?
- 6) Hvussu leingi vardi ferðin?
- 7) Hvat var ítekiliga úrslitið av ferðini?

Í svari sínum reksaði Eyðun Elttør upp nøvnini á

teimum, sum vóru við. Hesi vóru:

Eyðun Andreassen, Fróðskaparsetur Føroya. Jóhannes Dalsgaard, Undirvísing- og mentamálastýrið Tróndur Djurhuus, Sjóvarp Føroya. Karsten Arnskov, Sjóvarp Føroya. Johan Mortensen, Útvarp Føroya. Jan Müller, Sosialur-in. Jákup P. Joensen, Heilsuføðiliga Starvsstovan. Kjartan Kristiansen, Menningarstovan. Hjalti í Jákupstovu, Fiskirannsóknarstovan. Martin V. Heinesen, Jarðfrøðisavnið. Signar Heinesen, Landsverkfrøðingurin. Johan McDonald, umboðsmaður fyrri ARCO Eurasia and Africa Limited. Herálvar Joensen, oljumáladeildin. Alex Buvik, oljumáladeildin. Karsten Hansen, landsstýrismaður í figgjarmálum. Eyðun Elttør, landsstýrismaður í olju- og umhvørvismálum.

Afturat føroyingunum vóru nókur umboð fyrri Texaco-samtakið, t.e. oljufeløgini Texaco, Conoco, Arco

og Murphy. id øll eru úr USA. Tó eru tað europeisku dóturfeløgini, id hava ábyrgdina fyrri arbeiði teirra á føroyskum moki

ARCO bjóðaði

Uppá fyrispurning hvør tók stig til ferðina visti Eyðun Elttør á, at Oljufelagið ARCO ella Atlantic Richfield Company, sum hevur stóra oljuframleiðslu á norðurstrond Alaska, hevði longu í 1997 hug at bjóða føroyskum umboðum til Alaska. Hetta kom kortini ikki í lag tá.

Landsstýrismaðurin segði seg hava fingið innbjóðing til Alaska um miðjan juni mánaða, tá fundur varð hildin í GEM samtakinum. GEM samtakið eru 23 oljufeløg sum í felag og í samstarvi við føroyskar myndugleikar og stovnar gera ymiskar umhvørviskanningar við atli til komandi oljuleitingar á føroyskum øki. Umboðsmaður fyrri ARCO í Bretlandi nýti í hesum sambandi høvi at

Frá ferðini í Alaska, har umboð fyrri bæði Oljufyrsting, figgjarmálastýri og mentamarstovnar kunnu seg við oljuvinnu og samfelagsspurningar

heilsa upp á seg og handaði sær, umframt tveimum embætismönnum mínum, samtundis innbjóðing til Alaska.

Ótal av Innbjóðingum

Uppá fyrispurning hvør rindaði fyrri ferðina visti Eyðun Elttør á, Oljumáladeildin, Jarðfrøðisavnið og Oljuráðleggingarnevndin hava, síðani farið varð undir at fyrrreika oljuleiting við Føroyar, fingið eitt ótal av innbjóðingum frá oljufeløgum, sum vilja vísa *lutvist* at tey eru áhugað fyrri oljuleiting við Føroyar og *lutvist* nýta høvi at kunna um teirra leitivirkeisi, framleiðslu og víðgerð av olju og gassi í øðrum heimspørtum. Oljumáladeildin, Jarðfrøðisav-

nið og Oljuráðleggingarnevndin hava verið varin við at taka av slíkum innbjóðingum og hava í bert jattað í heilt fáum førum.

-Lat meg her beinanvegin nevna, at vit - sum natúrligt er - hava nógv samskifti við øll oljufeløgini, id sýna Føroyum áhuga. Ferðir sum henda fáa onga ávirkan á, hvussu leitingarloyvi til sína tíð verða tillutað. Tá komið verður til okkara fyrsta útbjóðingarnar, vónandi um ikki ov langa tíð, skulu útbjóðingartreytirnar sambært kollvetnislógini leggjast fyrri lögtingið. Tá fer eisini at gerast tingmonnum greitt, at í sambandi við leitingarloyvini verður dentur lagdur á onnur og meira týðningarmikil viðurskifti enn innbjóðingar, døgurðar og annað líkandi.

Tá tikið hevur verið av innbjóðingum, hevur aðalreglan hjá Oljumáladeildini frá fyrsta degi verið tann, at landskassin rindar ferðina úr Føroyum og til komið er á staðið, har vurturin hevur høvuðssetti. Somuleiðis rindar landskassin fyrri heimferðina. Vurturin rindar soleiðis fyrri tann partin, sum hevur við aðra ferðing at gera, t.d. um vitjað verður á ymskum støðum, umframt fyrri upphaldið.

Eyðun Elttør visti á, at í hesum førinum rindaði landskassin ferðina hjá sær og sínum embætisfólki til London, har ARCO Eurasia and Africa Limited hevur høvuðssetti og har vitjanin byrjaði. Hann visti, at Jarðfrøðisavnið og figgjarmálaráðharrin nýttu somu mannagongd.

Kostnaður av ferð

Spurt varð eisini um, hvat ferðin kostaði tilsamans. Til hetta svaraði Eyðun Elttør, at fyrri seg og 2 embætisfólk á oljumáladeildini kostaði ferðin sambært ferðauppgerðunum 24.468,70 samanlagt. Afturat hesum kemur ein upphædd á kr. 8.750,- í sam-sýning til ein ráðgeva, sum gjørdi nákað av tilfari og kunnaði seg, landsstýrismanin í figgjarmálum umframt nøkur av embætisfólkunum um Alaska og oljuvinnuna har. Hetta fyrri at tey skuldu vera best móguligt fyrrreikað, áðrenn farið varð avstað, og fyrri at tey kundu fyrrihalda seg kritiskt til tað, sum tey sóu og appllivu.

Mong áhugamáli

Landsstýrismaðurin segði viðari í svari sínum, at ferðin vardi frá sunnudegi 6. september 1998 til sunnudegi 13. september 1998. Uppá fyrispurningarnar, hvat endamálið var við ferðini, og hvat ítekiliga úrslitið var av ferðini segði landsstýrismaðurin m.a.:

-Hesir spurningarnir verða helst svaraðir ymiskt alt eftir hvørjir av luttakarnum verða spurdir. Onkur hevur serligan áhuga fyrri ávirkanini, sum oljuvinna hevur havt á mentan og fólkalív, onkur annar legði dent á, hvat lokala vinnulívið í Alaska hevði fingið

burturúr oljumenningini og upptaftur onnur kunnaðu seg breitt um Alaska og oljuvinnuna.

Fyri mitt viðkomandi var endamálið við ferðini at síggja, hvussu eitt samfelag við rættiliga avmarkaðum fólkalívi (umleið 600.000 fólk) hevur skipað sína oljuvinnu og í hesum sambandi hevði og serligan áhuga fyrri árininum, id oljuvinna hevur á umhvørvi og náttúru.

Tað kann vera torført at meta um ítekiliga úrslitið, sum kemur burtur úr slíkari kunningarferð - og hjá oljumáladeildini sæst úrslitið neyvan fyrri enn vit komandi ár endaliga fara at evna til uppskot um treytir fyrri okkara fyrsta útbjóðingarnar. Eg kann annars vísa á, at tíðindafólkinu, sum luttóku á ferðini, hava greitt frá túrinum í bløðum og útvarpi, og seinni kemur væntandi onkur sending í sjónvarpinum. Somuleiðis havi eg skilt, at fleiri av luttakarnum hava skrivað ferðfrágreiðingar, soleiðis at vitanin, sum er fingin til vega, seinni kann verða gagnnýtt í føroyskum høpi. M.a. kann eg í hesum sambandi nevna, at frágreiðing er skrivað um, hvussu Alaska hevur greitt síni umhvørvisviðurskifti. Uttan iva eru ymisk viðurskifti í hesum sambandi, sum vit í Føroyum kunnu læra av, t.d. at neyðugt er við greidum umhvørvisstandardum og at neyðugt er við somevndum baselíne kanningum, t.e. skráseting av hvussu umhvørvið sær út í løtuni, áðrenn oljuvinnan rættiliga fer igongd. Verða slíkar kanningar ikki gjørdar, er torført seinni at meta um, hvørji árin oljuvinnan hevur havt á umhvørvi. Tað er m.a. slíkar baselíne kanningar, sum GEM samstarvið skal fáa til vega í føroyskum høpi.

Væl fyriskipað og fingið nógv burtur úr

Fyri mitt egna viðkomandi kann eg stutt siga, at ARCO hevði skipað ferðina sera væl, m.a. soleiðis at vit fyrsta dagin í London vóruð kunnað um, hvussu ARCO meir vánirnar fyrri at finna olju við Føroyar. Niðurstøðan var her tann sama sum hjá okkara egnu jarðfrøðingum, nevnliga at økið sær spennandi út, men vit eiga at vera varin við at gera fløgur o.l., áðrenn staðfest er, um olja ella gass veruliga finnst í undirgrundini.

Eyðun Elttør greiddi eisini frá tí sum hendi í Anchorage, høvuðstaðnum í Alaska. Har varð skipað fyrri sera áhugaverdum dag-skeiði um nærum øll viðurskifti, sum hava við oljuvinnuna í Alaska at gera. Nógvið kundi verið tikið fram frá hesum skeiðinum, men visti hann - havandi lága oljuprisin í huga - serliga á, eitt av myndugleikuumboðnum nevndi, at oljuframléiðslan í Alaska tók dyk á seg í sjevtíðunum, tá oljuprisirnir vóru sera høgir. Almennu innokurnar